

creien poder admetre (com a base) Wartburg i Moll? (BDLC, 1933, 125; aquest, però, ha rectificat després adherint-se a les meves conclusions, *AlcM*, s. v.). Si ha existit ha estat amb ben poca extensió, car si se n'assenyalessin testimonis en formes romàniques no seria sinó en els casos recusables, i en algun que estic per negar també.⁸

La qüestió etimològica referent al nostre mot es redueix al dubte sobre l'explicació de la terminació, car es poden donar per eliminades les etimologies no romàniques en què havien pensat alguns.⁹ Que deriva directament o indirectament del nom del bou tothom, fora d'això, hi ha estat d'acord, i en general s'ha vist que era un mot solidari del nom del bover, guardià d'una borda o una cabanya. Causava dubte només la transposició de l'accent des de *boeria* o *boaria* a *bòria*, i en els meus estudis citats vaig demostrar que havia d'acceptar-se: s'hi van adherir tot seguit Krüger (VKR VIII, 359) i Jud (aquest amb alguna reserva en la nota a BDC XXII, 251, que després ja va descartar). En l'essencial bastaria el que hi deia, i per als detalls de l'argumentació es poden reveure aquells articles.

El tipus de derivació és el mateix que en els quasi-sindònims francesos *métairie* (al costat de *meitaiier* 'parcer, meitader') i *écurie* (< *escuyerie*). La identitat de les dues variants *boaria* i *bòria* ha quedat demostrada de nou, més amunt; pels documents i pels arguments històrico-geogràfics. Quant al procés de trasllat de l'accent, també va corroborar-lo Krüger, que notava com això ha passat més d'un cop en abstractes en *-ia*. Afirmació no pas infundada. Però la raó fonamental és la que ja vaig indicar llavors: el hiatus pre-tònic conduïa a una pronúncia amb vocal llarga, *bòria*, i com que l'espècie fònica de la vocal allargada és pròpia en romànic de la tònica, l'accent es traslladava. Ja recordava allà les formes valencianes dels numerals, 17-19: *dèssset*, *diuit*, *dè nau* resultants de *-dex(e)sset* > *deesset* (*de-e-nou* < *dezenou*); en aranès i altres parlars gascons accentuen *delàze* 'abans-d'ahir' i *delànet* 'ahir vespre' < *delà ajé*, *delà anét* pròpiament 'més enllà d'ahir, més enllà d'anit'. El cat. dial. *dàça* 'dóna'm' i el cast. fam. *dáca* vénen tots dos de les combinacions imperatives *da a ça*, *da acá*.¹⁰ En parlars valencians s'usa una mena d'aixada ampla, que anomenen *xàfes* (Moll, AORBB II, 36) < *aixa(da) fes*, o sigui combinació d'aixada amb *fes* 'càvec'. I el fet es repeteix en molts noms de lloc tan coneguts com *Sórba*, provinent de **Soorbà* ll. SUBURBĀNUM 'finca rústica', o com *Cànoves* contracció de *Casesnoves*, després de l'eliminació dissimilatòria de les *-s-* internes (passant, doncs, per *Caenoves*; cas per tant paral·lel al tan trivial d'*Espinèlves* < *Espines-albes*, *Pedr-albes*).¹¹

¹ On passejaven dalt d'un ase els condemnats a la pública vergonya. ¿Qui no ha vist el quadro de Gualfre *Bòria avall?* — ² Carreras Candi, GGC, *Ciutat de Barcelona*, p. 366n.; la definició que dona a la p. 186, orientada, com sovint li passa, per un judici etimològic o altre, no és tan bona; tanmateix aquesta obra, en el fons excellent, orienta molt bé per a la identificació de la *Bòria* amb la *Boeria* i

per a d'altres qüestions referents al mot, a Barcelona i a fora, veg. allí pp. 186, 376, 387, 389ss., 849. — ³ *Bouyries*, que els mateixos mapes a gran escala posen allí al costat, més aviat deu ser una variant de pronúncia del nom del mateix lloc (interessant, doncs, per a la identificació amb *boeria*) que d'un indret veí, amb varietats menors de parlar, car tots dos són en el mateix terme municipal. — ⁴ Publ. pel mateix Sabarthès, però en els seus *Comptes Consulaires de Limoux*, on tradueix «ferme», identificant-lo amb la variant *bouverie*, p. 105. — ⁵ En la toponímia actual del dept. el mot es veu estès per tots els «cantons» llevat de les puntes SE. (Durban i Sijà), NE. i algun del SO.; més freqüent que enlloc cap a Castelnaudàri. — ⁶ Es pot deduir dels noms de família: hi ha 78 famílies *Laborie* en el dept. del Gers, entre més de deu mil registrades, val a dir-ho: és el cognom 48è en ordre de freqüència (Polge, *Mél. Phil. Gersoise*, 1960, p. 25). — ⁷ ¿Des d'aquests parlars francesos es va estendre el mot fins al neerlandès? Realment hi ha hagut un holandès *bouwerij* 'mas, granja', i és sabut — cosa curiosa per als catalans i occitans que freqüenten Amèrica —, que la punta SE. de l'illa de Manhattan a Nova York s'anomena encara *Bowery*, on el governador Stuyvesant, d'origen holandès, tenia la seva granja en el S. XVII (*New York Times*, 12-11-56; *Oxf. Dict. Engl. Et.*); solen interpretar-ho alguns com a «husbandry» (administració rústica), i no cal dubtar que el mot es deu sentir com a derivat de *bouwen* 'conrear' (al. *bauen*, *bauer* 'pagès'), però potser els lexicòlegs neerlandesos haurien de revisar si no es tracta d'un manlleu romànic incorporat a l'arrel germànica. — ⁸ En un parlar encara occità del Forès *bouàira* f. «tout l'attelage d'une ferme», que Gardette, *Les Poèmes dou Paisan*, 110, transcriu fonèticament *buàerà*. Gardette no s'explica sobre la gènesi morfològica del mot si bé el compara amb *borià* «domaine», de Chataing, i altres representants del tipus *bòria* i sembla derivar-lo, correctament, de *buyé* «celui qui conduit habituellement un attelage de boeufs ou de vaches». Però tampoc no crec que això es pugui interpretar com a prolongació del suposat *bovária* (mot de tractament savi, segons s'havia cregut). Potser és simplement un oc. ant. *bovieira*, femení corresponen a *bouvier*, *bouyé*, si bé amb sentit abstracte (cf. potser el nostre nom de lloc *Bovera*, de l'Ebre). O bé és simplement el resultat d'una transposició secundària de la *i* en el comú *bòria*, en aquests parlars fonèticament tan innovadors, entre l'alvernès i el franco-provençal. — ⁹ Barbier, RDR VI, 375, pensava a relacionar amb el tipus germànic BUR- o BURIA 'casa' (REW 1408), i ho repeteix encara J. da Silveira (RLus. XVII, 118-9) partint d'una identificació ben infundada amb un NL i genèric gallego-portuguès *Bouro*, *Burio*. Idea que s'elimina ja pel fet que aquest mot germànic té u llarga, i per tant els representants romànics haurien de tenir u. D'altra banda tant això com la vaga idea de F. N. Nicollet